

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА
ВИННИЧЕНКА**

кафедра філософії, політології та психології

ПСИХОЛОГІЯ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)
СИЛАБУС

2021 – 2022 навчальний рік

Силабус це персоніфікована програма викладача для навчання студентів з кожного предмета, що оновлюється на початок кожного навчального року.

Викладач: доцент, кандидат психологічних наук Ржевська-Штефан Злата Олександрівна

Ел. адреса: z.o.rzhevaska-shtefan@cuspu.edu.ua

Графік консультацій: понеділок (час визначається відповідно до змін у розкладі студентів)

2. Опис навчальної дисципліни: ПСИХОЛОГІЯ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Спеціальність:	014 Середня освіта, за спеціальністю <u>015</u> <u>Професійна освіта (за спеціалізаціями)</u> за спеціалізацією <u>015.39 Професійна освіта (Цифрові технології)</u>
Освітньо-професійна програма:	Освітньо-професійна програма Професійна освіта (Цифрові технології) зі спеціальності 015 Професійна освіта (Цифрові технології) галузі знань 01 Освіта /Педагогіка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський)
Форма навчання:	денна
Курс:	1-й
Семестр:	1-й, 2-й
Тип дисципліни:	нормативна
Кількість кредитів	4,5
Блоків (модулів)	2
Загальна кількість годин	135
Тижневих годин для денної форми навчання: 2	2
Лекції	20 годин – 1-й семестр;

	18 годин – 2-й семестр
Практичні, семінарські	16 годин – 1 семестр; 16 годин – 2 семестр.
Лабораторні	-
Самостійна робота	29 годин – 1-й семестр 26 годин – 2-й семестр
Індивідуальне науково-дослідне завдання (есе, аналітичний звіт, тезитощо)	<i>«Вивчення індивідуально-психологічних особливостей особистості»</i> - 1-й семестр
Вид підсумкового контролю:	1-й семестр – залік; 2-й семестр – екзамен
Сторінка дисципліни на сайті університету	
Зв'язок з іншими дисциплінами.	Педагогіка, Філософія

3-4. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета:

- формування у студентів системи знань про психологічні особливості людини як об'єкта педагогічної та суб'єкта навчальної діяльності, розуміння ними складного психічного і духовного життя дитини;
- формування загальної психологічної культури та компетентності студентів, сприяння процесу самовдосконалення і самовиховання майбутніх учителів як фахівців-професіоналів.

Завдання:

- формувати у студентів наукове уявлення про сутність психіки та свідомості;
- ознайомити студентів із сутністю психічних процесів, станів та властивостей людини, розкрити їх індивідуально-психологічні особливості;
- розкрити сутність поняття особистості, її самосвідомості та джерел мотивації до діяльності;
- сформуванати у студентів систему наукових знань про віковий розвиток особистості, про організацію навчально-виховного процесу з урахуванням специфіки вікового розвитку учнів;
- сприяти набуванню знань майбутніх педагогів про ефективні способи психолого-педагогічного впливу та стратегії конструктивної взаємодії з учнями, розкрити можливості застосування цих знань в умовах організованого навчально-виховного процесу;
- навчити студентів практично володіти психологічними методами діагностики рівня психічного розвитку школяра;
- підготувати студентів до навчально-дослідницької роботи, що виявлятиметься

в написанні ними курсових і дипломних робіт.

- сформував у майбутніх вчителів переконання про доцільність і корисність отриманих знань з психології та набутих вмінь у практичній роботі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- основні закономірності та механізми розвитку психіки та свідомості;
- основні закономірності пізнавальних психічних процесів;
- особливості емоційної та вольової сфер та основи регуляції поведінки і діяльності;
- індивідуально-типологічні особливості особистості;
- особливості структури особистості, її самосвідомості та мотиваційної сфери;
- вікові особливості розвитку психіки дитини (дошкільний, молодший шкільний, підлітковий та ранній юнацький вік) та зміст і значення для розвитку вікових криз;
- зв'язок навчання й психічного розвитку, учбова діяльність та її структура;
- психологічні механізми навчання та особливості навчання традиційного та інноваційного, основні причини неуспішності в навчанні та шляхи її запобігання, індивідуальний та диференційований підходи в навчанні;
- психологічні механізми виховання, способи психолого-педагогічного впливу та застосування індивідуального підходу у вихованні;
- психологічні особливості педагогічної діяльності, рівні її продуктивності, стилі педагогічного спілкування, зміст шкільного конфлікту та шляхи його розв'язання та попередження педагогом, шкільний булінг, протидія та попередження.

вміти:

- демонструвати розуміння закономірностей та особливостей розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань;
- здійснювати діагностику й аналіз власних індивідуально-психологічних особливостей, рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки;
- здійснювати вибір диференційованого та індивідуального підходів до школярів на основі виявлених психологічних особливостей дитини на кожному віковому етапі;
- здійснювати вибір необхідних заходів згуртування учнів та запобігання конфліктних ситуацій в навчально-виховному процесі;
- формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію.
- емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культурні чи гендерно-вікові особливості.
- демонструвати навички командної роботи у процесі вирішення фахових завдань.

Загальні компетентності

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 08. Здатність працювати в команді.

ЗК 10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 11. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК 14. Здатність керувати навчальними/розвивальними проєктами.

ФК 15. Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення.

Загальні компетентності з Професійного стандарту «Педагог професійного навчання» (ЗКПС)

ЗКПС 6. Здатність виявляти лідерські якості.

ЗКПС 9. Здатність запобігати конфліктним ситуаціям.

Програмні результати навчання

ПРН 01. Уміти використовувати інструменти демократичної правової держави в професійній та громадській діяльності, приймати рішення на підставі релевантних даних та сформованих ціннісних орієнтирів.

ПРН 04. Розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах.

ПРН 05. Володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами.

ПРН 08. Самостійно планувати й організовувати власну професійну діяльність і діяльність здобувачів освіти і підлеглих.

ПРН 10. Знати основи психології, педагогіки, а також фундаментальних і прикладних наук (відповідно до спеціалізації) на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою.

ПРН 11. Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу.

ПРН 13. Застосовувати у професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання навчальних дисциплін і обирати доцільні технології та методики в освітньому процесі.

ПРН 14. Володіти навичками стимулювання пізнавального інтересу, мотивації до навчання, професійного самовизначення та саморозвитку здобувачів освіти.

ПРН 15. Діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій.

ПРН 20. Емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.

ПРН 21. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.

ПРН 25. Забезпечувати рівні можливості і дотримуватися принципів гендерного паритету у професійній діяльності.

6. Плани практичних занять

Семестр I

Практичне заняття № 1. Психологія як наука. Психіка і свідомість.

Завдання до практичного заняття:

1. Обговорення теоретичних питань:
 - Психіка і психічні явища.
 - Психіка і мозок. Властивості нервових процесів та типи нервової діяльності.
 - Психіка і свідомість.
2. Виконання практичних завдань до теми.
3. Виконання психодіагностик: «Визначення домінуючої півкулі мозку» та «Визначення індивідуальних особливостей властивостей нервової системи» (тест-опитувальник Я. Стреляу (в адаптації Н.Р. Данілової та Ф.Г. Шмельова) для визначення рівня процесів збудження, гальмування і рухливості нервових процесів.

Рекомендована література до теми: Основна: [1],[2]. Допоміжна: [6], [7], [9], [14]. Інформаційні ресурси: [5], [9].

Практичне заняття №2 Пізнавальні психічні процеси.

Завдання до практичного заняття:

1. Обговорення теоретичних питань:
 - Психічні пізнавальні процеси та їх взаємодія.
 - Індивідуальні особливості психічних пізнавальних процесів.
2. Виконання практичних завдань до теми.
3. Виконання психодіагностики: «Домінуючий тип сприймання за роботою провідних аналізаторів».

Рекомендована література до теми: Основна: [1],[2]. Допоміжна: [6], [8], [14].

Практичне заняття №3. Увага.

Завдання до практичного заняття:

1. Обговорення теоретичних питань:
 - Властивості уваги.

- Види уваги.
 - Неуважність та її причини.
2. Виконання практичних завдань до теми.
 3. Вплив особливостей нервової системи на увагу. Аналіз результатів психодіагностики «Визначення індивідуальних особливостей властивостей нервової системи» (тест-опитувальник Я. Стреляу (в адаптації Н.Р. Данілової та Ф.Г. Шмельова).

Рекомендована література до теми: Основна: [1],[2]. Допоміжна: [6], [8], [14].
Інформаційні ресурси: [8].

Практичне заняття №4. Емоції та почуття.

Завдання до практичного заняття:

1. Обговорення теоретичних питань:
 - Зв'язок емоцій та потреб людини.
 - Негативні емоційні стани вчителя під час уроку та їх саморегуляція.
2. Виконання практичних завдань до теми.
3. Тренінгове міні-заняття: «Заперечення почуттів і приймання почуттів».
4. Виконання психодіагностики: "Тест емоційного інтелекту"
МЭИ (Манойлова).

Рекомендована література до теми: Основна: [1],[2]. Допоміжна: [6], [8], [14].
Інформаційні ресурси: [4].

Практичне заняття №5. Воля.

Завдання до практичного заняття:

1. Обговорення теоретичних питань:
 - Причини труднощів у докладанні вольових зусиль.
 - «Дитячий негативізм»
2. Виконання практичних завдань до теми.
3. Виконання психодіагностики: «Вивчення вольової саморегуляції методом анкетування. Питальник А.В. Зверкова та Е.В. Ейдемана»

Рекомендована література до теми: Основна: [1],[2]. Допоміжна: [6], [8], [14].
Інформаційні ресурси: [2],[11].

Практичне заняття №6. Мотивація.

Завдання до практичного заняття:

1. Обговорення теоретичних питань:
 - Причини низького рівня мотивації до діяльності.
 - Вплив оцінювання на мотивацію досягнення успіху.
2. Виконання практичних завдань до теми.

3. Виконання психодіагностики: «Мотивація успіху і страх невдачі (методика А.А. Реана)»

Рекомендована література до теми: Основна: [1],[2]. Допоміжна: [6], [8], [14], [16].

Практичне заняття №7. Особистість.

Завдання до практичного заняття:

1. Обговорення теоретичних питань:
 - Я-концепція особистості.
 - Самооцінка та рівень домагань особистості.
2. Виконання практичних завдань до теми.
3. Виконання психодіагностик: «Дослідження рівня домагань особистості», "Методика дослідження ведучих его-станів".

Рекомендована література до теми: Основна: [1],[2]. Допоміжна: [6], [8], [14]. Інформаційні ресурси:[4].

Практичне заняття №8. Темперамент.

Завдання до практичного заняття:

1. Обговорення теоретичних питань:
 - Індивідуальний підхід до учнів за типом темпераменту.
2. Виконання практичних завдань до теми.
3. Виконання психодіагностик: «Дослідження типу темпераменту. Питальник Айзенка», "Діагностика темпераменту Стріляу". Аналіз результатів.

Рекомендована література до теми: Основна: [1],[2]. Допоміжна: [6], [7], [14].

Семестр II

Практичне заняття №9. Психологія дошкільного дитинства.

Завдання до практичного заняття:

1. Обговорення теоретичних питань:
 - Позитивне та негативне розв'язання вікових криз (за Е. Еріксоном).
 - Врахування вікових особливостей в навчанні дошкільників в групах раннього розвитку.
2. Виконання практичних завдань до теми.

Рекомендована література до теми: Основна: [1]. Допоміжна: [2], [3], [4], [13], [14], [18].

Практичне заняття №10. Молодший шкільний вік.

Завдання до практичного заняття:

1. Обговорення теоретичних питань:

- Психологічна готовність дитини до школи.
- Врахування вікових особливостей та потреб молодших школярів в навчанні та вихованні.

2. Виконання практичних завдань до теми.

Рекомендована література до теми: Основна: [1]. Допоміжна: [2], [3], [13], [14].

Інформаційні ресурси: [12].

Практичне заняття №11. Підлітковий вік.

Завдання до практичного заняття:

1. Обговорення теоретичних питань:
 - Криза 13 років: причини, ознаки, етапи, розв'язання.
2. Врахування вікових особливостей підліткового віку в навчанні та вихованні
3. Виконання практичних завдань до теми.

Рекомендована література до теми: Основна: [1]. Допоміжна: [3], [13], [14], [19].

Практичне заняття №12. Психологія ранньої юності

Завдання до практичного заняття:

1. Обговорення теоретичних питань:
 - Криза ранньої юності: причини, ознаки, етапи, розв'язання.
 - Врахування вікових особливостей ранньої юності в навчанні та вихованні.
2. Виконання практичних завдань до теми.

Рекомендована література до теми: Основна: [1]. Допоміжна: [3], [13], [14], [19].

Практичне заняття №13. Основи психології учіння.

Завдання до практичного заняття:

1. Обговорення теоретичних питань:
 - Проблеми мотивації учбової діяльності.
2. Виконання практичних завдань до теми.

Рекомендована література до теми: Основна: [1]. Допоміжна: [3], [11], [15], [16],[18]. Інформаційні ресурси:[4].

Практичне заняття №14. Основи психології навчання.

Завдання до практичного заняття:

3. Обговорення теоретичних питань:

- Проблема неуспішності, її попередження і подолання.
- Стратегії підтримки інтелектуальної компетентності учнів.

4. Виконання практичних завдань до теми.

Рекомендована література до теми: Основна: [1]. Допоміжна: [3], [11], [15], [16],[18]. Інформаційні ресурси:[4].

Практичне заняття №15. Основи психології виховання.

Завдання до практичного заняття:

1. Обговорення теоретичних питань:

- Мотиви «проблемної» поведінки.
- Стратегії термінового педагогічного втручання з метою припинення «проблемної» поведінки.

2. Виконання практичних завдань до теми.

Рекомендована література до теми: Основна: [1]. Допоміжна: [1], [3], [11], [15]. Інформаційні ресурси: [4].

Практичне заняття №16. Педагогічне спілкування.

Завдання до практичного заняття:

1. Обговорення теоретичних питань:

- Стратегії вчителя для підтримки самоповаги учня.
- Правила поведінки, які дозволяють уникнути конфронтації та знизити напруження в класі.
- Булінг: стратегії подолання та профілактики

2. Виконання практичних завдань до теми.

3. Виконання тестової контрольної роботи: «Булінг: причини, ознаки, стратегії протидії та профілактики»

Рекомендована література до теми: Основна: [1]. Допоміжна: [3], [11], [15],[17]. Інформаційні ресурси: [1], [4], [6].

6.1. Література для вивчення дисципліни.

Основна

1. Ржевська-Штефан З.О., Клочек Л.В., Уличний І.Л. Основи психологічних наук. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів ВНЗ// Кіровоград: РВВ КДПУ імені Володимира Винниченка, 2019. – 302 с.
2. Практикум з психології : психодіагностичні методики для самопізнання / упорядник Періг І.М. – Тернопіль : СМП «Тайп», 2017. – 116 с.

Допоміжна

1. Бех І.Д. Особистіснозорієнтоване виховання. – К.: ІЗМН МО України, 1998. – 204 с.

2. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. – М.: Просвещение, 1968. – 464 с.
3. Вікова і педагогічна психологія: Навч. Посіб. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська та ін. – К.: Каравела, 2006. – 344 с.
4. Вікова психологія / Під ред. Г.С.Костюка.- К.: Рад. школа, 1976.- 272 с
5. Власова О.І. Педагогічна психологія: Навч. посібник – К.: Либідь. 2005. – 400с.
6. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс [текст] навч. посіб. / Т.В. Дуткевич. – К: Центр учбової літератури, 2016. – 388с.
7. Іонов І.А. Фізіологія вищої нервової діяльності (ВНД): навчальний посібник/ І.А.Іонов, Т.Є.Комісова, А.В. Мамотенко, С.О. Шаповалов, Сукач О.М. Теремецька Н.Ф Катеринич О.О. – Х.: ФОП Петров В.В., – 2017. – 143с.
8. Максименко С.Д. Загальна психологія. Видання 3-є, перероблене та доповнене. Навчальний посібник. –К.: Центр учбової літератури, 2010. – 288с.
9. Максименко С.Д. Розвиток психіки в онтогенезі: [В 2 т.]. – К.: Форум, 2002.
10. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии: В 2 т. – М.: Педагогика, 1989. – Т.2. – 328 с.
11. Савчин М.В. Педагогічна психологія: Навч. посібник – К.: Академвидав, 2007. – 427 с.
12. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 360с.
13. Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Вікова психологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 384 с.
14. Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Загальна психологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 384 с.
15. Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А.. Педагогічна психологія. Навч. посіб. – Київ «Центр учбової літератури», 2012. – 168 с.
16. Усе про мотивацію/ уклад. А. Г. Дербеньова. — Х.: Вид. група«Основа», 2012. — 207с.

6.2. Інформаційні ресурси

1. Булінг у школі: чому українські діти такі жорстокі? <https://www.bbc.com/ukrainian/features-44425003>
2. Детский негативизм. Советы родителям. <https://www.psychologos.ru/articles/view/detskiy-negativizm.-sovety-roditelyam>
3. Кондратенко Л.О. Психологія первинної шкільної неуспішності: монографія/ Кондратенко Л.О. – Чернігів: Десна Поліграф, 2017. – 488 с. http://lib.iitta.gov.ua/709374/1/kondratenko_kniga_488str.pdf
4. Кривцова С., Мухаматуллина Е. Учитель и проблемы дисциплины. <https://cbit-perm.ru/upload/iblock/7d9/7d9952d902ddb9cad3131ede88b706f0.pdf>
5. Перевірте роботу вашого мозку за кілька секунд.

- http://tsikavapsyhologiya.blogspot.com/2015/01/blog-post_24.html
6. Протидія булінгу <http://lt.multycourse.com.ua/ua/page/22/103>
 7. Психологічні причини
неуспішності <https://osvita.ua/school/method/psychology/3482/>
 8. Розлад дефіциту уваги та гіперактивності: що потрібно знати батькам і вчителям. <https://nus.org.ua/view/rozlad-defitsytu-uvagy-ta-giperaktyvnosti-shho-potribno-znaty-batkam-i-vchytelyam/>
 9. Тест онлайн на визначення домінуючої півкулі і стилю навчання <https://psyttests.org/cognitive/solatN-run.html>
 10. Чути себе: як боротись з професійним вигоранням у вчителів. <https://nus.org.ua/articles/chuty-sebe-yak-borotys-z-profesijnym-vygorannjam-u-vchyteliv/>
 11. Як подолати дитячий негативізм? <https://dnz15pazlik.vn.ua/blog/yak-podolaty-dytyachyy-negatyvizm-slova-yakymy-varto-zaminyty-zvychni-zauvazhennya-v-storonu>
 12. Як перевірити, чи готова дитина до школи. <https://nus.org.ua/view/yak-pereviryty-chy-gotova-dytyna-do-shkoly/>

7. Політика виставлення балів. Вимоги викладача

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації освітнього процесу за кредитно-трансферною накопичувальною системою здійснюється шляхом поточного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ЄКТС та національною шкалою оцінювання.

7.1. Поточний контроль

Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички) під час проведення аудиторних занять (лекційних та практичних), виконання завдань самостійної роботи та на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажання підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання на практичному занятті;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- участь у виконанні практичних завдань та розв'язанні психологічних задач;
- участь у виконанні психодіагностик та аналізі отриманих результатів;
- виконання письмових завдань (тестовий експрес контроль тощо);
- самостійне опрацювання окремих розділів теми (перевіряється наявність конспекту, плану-схеми або презентації);
- активність під час лекційних занять (відповіді на проблемні запитання, участь у

дискусії, наведення прикладів).

Критеріями оцінки є:

усні відповіді:

- повнота розкриття питання;
- логічність, цілісність, системність відповіді, культура мовлення;
- грамотне оперування теоретичними поняттями психологічної науки;
- уміння аналізувати, робити узагальнення та порівняльний аналіз;
- самостійність суджень, критичність мислення під час обговорення проблемних питань;
- використання основної та додаткової літератури.

виконання письмових завдань:

- логічність викладення змісту;
- уміння аналізувати факти, виділяти системні зв'язки, робити узагальнення і формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи;
- вчасність виконання письмового завдання.

Схема нарахування балів, які отримують студенти

Робота на практичному занятті оцінюється максимально у 3 бали ($3 \cdot 8 = 24$ балів). Критерії нарахування балів:

3 бали – студент приймає активну участь в усіх видах роботи на практичному занятті, демонструє глибоке знання теоретичного матеріалу, виявляє вміння аналізувати психічні явища, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, пояснює онтогенез психічних процесів, емоційно-вольової сфери, індивідуально-психологічних властивостей тощо.

2 бали – студент приймає достатньо активну участь в практичному занятті (проте не у всіх видах роботи), демонструє достатні, проте не досить глибокі знання теоретичного матеріалу. Може наводити приклади, коментувати психічні явища, проте є незначні труднощі у розумінні системних зв'язків.

1 бал – студент приймає участь в практичному занятті, проте його активність має характер пасивного слухання відповідей одногрупників та епізодичних коментарів, з яких видно, що студент розуміє теоретичний матеріал. При виконанні практичних завдань не дотримується послідовності аналізу, допускає помилки, потребує допомоги викладача.

Виконання завдань самостійної роботи - тестові контролі до теми оцінюються максимально в 4 бали за завдання до певної теми модуля. Враховується самостійність, якість, повнота, вчасність виконання завдання.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання – оцінюється в 20 балів. При цьому враховується те, наскільки в повному об'ємі виконане завдання, його зміст, оформлення, вчасність.

Контрольні роботи – максимальна кількість балів – 16 – I семестр, 9 балів - II семестр. Для проведення контрольних робіт розроблено тестові контрольні завдання.

У процесі виконання контрольних завдань студент може користуватися лишетими допоміжними матеріалами, які визначені викладачем. Студентові забороняється будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами та користуватися матеріалами, крім дозволених. За умови порушення студентом установлених правил виконання роботи викладач позбавляє можливості продовжувати виконання контрольних завдань, не перевіряє роботу, робить на ній відповідний запис і оцінює нулем балів.

Результати студента, який не з'явився на нього, також оцінюються нулем балів незалежно від причини.

Перескладання контрольної роботи допускається в терміни, визначені викладачем, під час поточних консультацій.

Студент, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав **поточних оцінок**, має право повторно пройти

поточний контроль під час консультацій. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені практичні заняття, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

7.2. Підсумковий (семестровий) контроль

Підсумковий контроль у **I семестрі** проводиться у формі диференційованого **заліку** в останній тиждень семестру. Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сумабалів:

- поточного контролю на практичних заняттях (максимальна кількість балів 24 за семестр);
- виконання самостійної роботи до кожної теми (максимальна кількість балів – 40 за семестр);
- виконання контрольних робіт (максимальна кількість балів – 16);
- за виконане ІНДЗ (максимальна кількість балів – 20).

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Усім студентам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з дисципліни за кредитно-трансферною накопичувальною системою (набрали не менше 60 % від 100 балів), сумарний результат семестрового контролю в балах за дворівневою шкалою «зараховано», «не зараховано», за шкалою ЄКТС заноситься у Відомість обліку успішності та Залікову книжку студента. Заповнена та оформлена відомість обліку успішності повертається у деканат у визначений термін особисто викладачем. У випадку отримання менше 60 балів (FX, F в ЄКТС) за результатами семестрового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академ заборгованості.

Підсумковий контроль у **II семестрі** проводиться у формі **екзамену**, який передбачає усні відповіді студентів. Максимальна кількість балів – 40.

Білет з психології містить три питання. Перше питання білету відповідає темам "вікової психології", друге питання - "педагогічної психології". Ці питання передбачають послідовне та змістовне відтворення теоретичних знань з певної теми. Максимальна кількість балів – 20.

Третє питання білету передбачає демонстрування студентами психологічних знань прикладного характеру, що лежать в основі психологічної компетентності вчителя. Максимальна кількість балів – 20.

Критерії оцінювання відповідей на теоретичні питання

10-9 балів (A) – Ґрунтовне знання змісту теми. Відповідь на питання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями, має доказовий, логічний і послідовний характер. Студент може дати вичерпуючі і точні відповіді на додаткові запитання.

8-7 балів (B) – Добре знання змісту теми. Відповідь має усвідомлений та розгорнутий характер, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу. У відповідях на додаткові запитання трапляються окремі неточності.

6-5 балів (C) – Студент добре знає основні поняття теми, здатен дати їх

визначення, розкрити їх і пояснити, проте відповідь дещо неповна або недостатньо розгорнута. Наявні окремі помилки у послідовності викладення та в аргументації тверджень. Відповіді на додаткові запитання дещо неточні або неповні.

4-3 балів (D) – Поверхневе знання змісту теми. Студент розуміє суть основних понять теми, проте не здатен чітко формулювати визначення. Або знає визначення, проте не здатен докладно розкрити суть поняття. Відповідь неповна, відсутня чіткість, структурованість. Знання мають недостатньо стійкий та послідовний характер. Студент здатен дати вірні відповіді лише на частину додаткових запитань.

2- бали (E) – Фрагментарне знання змісту теми. Відповідь неструктурована, непослідовна. Студент не може дати відповіді на більшість додаткових запитань.

1 бал (FX) – Відповідаючи, студент оперує лише загальними фразами, називає лише розрізнені факти.

0 балів (F) – Студент не спроможний дати відповідь на запитання, або дає відповідь, проте не на те запитання, яке було перед ним поставлене.

Критерії оцінювання відповідей на питання прикладного характеру

20-18 балів (A) – Студент здатен точно описати поведінкові прояви зазначених у питанні психологічних особливостей учня, чітко, точно визначає і обґрунтовує необхідні психолого-педагогічні заходи для розв'язання визначених проблем. Відповідь на питання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями, має доказовий, логічний і послідовний характер. Студент може дати вичерпуючі і точні відповіді на додаткові запитання.

17-15 балів (B) – Студент майже точно описує поведінкові прояви зазначених у питанні психологічних особливостей учня, виділяє основні проблеми його навчання або виховання та визначає і обґрунтовує необхідні психолого-педагогічні заходи для розв'язання визначених проблем. Відповідь має усвідомлений та розгорнутий характер, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу. У відповідях на додаткові запитання трапляються окремі неточності.

14-12 балів (C) – Студент здатен описати поведінкові прояви зазначених у питанні психологічних особливостей учня та виділити основні проблеми його навчання або виховання, проте відповідь дещо неповна або недостатньо розгорнута. Студент визначає необхідні психолого-педагогічні заходи для розв'язання визначених проблем, проте його обґрунтування містять окремі помилки та неточності. Відповіді на додаткові запитання дещо неточні або неповні.

11-9 балів (D) – Студент робить помилки при описі поведінкових проявів зазначених у питанні психологічних особливостей учня, нечітко або з помилками

виділяє основні проблеми його навчання або виховання, визначає необхідні психолого-педагогічні заходи для розв'язання визначених проблем, проте не обґрунтовує їх. Відповідь неповна, відсутня чіткість, структурованість. Знання мають недостатньо стійкий та послідовний характер. Студент здатен дати вірні відповіді лише на частину додаткових запитань.

8-6 балів (E) – Студент здатен лише приблизно описати поведінкові прояви зазначених у питанні психологічних особливостей учня, не достатньо розуміє зв'язок між психологічними особливостями учня та проблемами його навчання виховання, визначені студентом психолого-педагогічні заходи для розв'язання визначених проблем не обґрунтовані, мають узагальнений та поверхневий характер. Відповідь неструктурована, непослідовна. Студент не може дати відповіді на більшість додаткових запитань.

5-1 балів (FX) – Відповідаючи, студент оперує лише загальними фразами, називає лише розрізнені факти.

7.3. Розподіл балів, які отримують студенти з дисципліни «Психологія» Денна форма навчання

Залік (I семестр)

Розділ I Загальна психологія			Разом за розділ I	І Н Д З	Сума
Практичні заняття № 1-8	СРС	Контрольна робота			Підсумков а семест ров а
24	40	16	80	20	100

Екзамен (II семестр)

Розділ II Основи вікової та педагогічної психології			Разом за розділ II	Е к з а м е н	Сума
Практичні заняття № 9-16	СРС	Контрольна робота			Підсумков а семест ров а
24	27	9	60	40	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за	Оцінка за національною шкалою
---------------	-------------------------------

всі види навчальної діяльності	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Підсумковий контроль

8.1. Питання до заліку

1. Визначте предмет вивчення психології як науки.
2. Дайте характеристику методам психології: спостереження, експеримент, психодіагностичні методи.
3. Дайте характеристику різновидам психічних явищ і наведіть приклади.
4. Розкрийте суть поняття «свідомість», охарактеризуйте структуру свідомості.
5. Охарактеризуйте неусвідомлювані психічні явища.
6. Охарактеризуйте психічні процеси відчуття і сприймання, їх зв'язок з іншими психічними процесами та значення для життєдіяльності людини.
7. Охарактеризуйте індивідуальні особливості сприймання та їх вплив на засвоєння інформації.
8. Охарактеризуйте психічний процес пам'яті, його значення для життєдіяльності людини та зв'язок з іншими психічними процесами.
9. Охарактеризуйте основні умови успішного мимовільного й довільного запам'ятовування.
10. Охарактеризуйте індивідуальні особливості пам'яті та їх вплив на ефективність засвоєння інформації.
11. Охарактеризуйте психічний процес мислення, його значення для життєдіяльності людини та зв'язок з іншими психічними процесами.
12. Охарактеризуйте психічний процес уяви, її функції, значення для життєдіяльності людини та зв'язок з іншими психічними процесами.
13. Охарактеризуйте увагу, її зв'язок з пізнавальними психічними процесами та значення для діяльності людини.
14. Охарактеризуйте властивості уваги та види уваги.
15. Охарактеризуйте причини виникнення мимовільної, довільної та

післядовільної уваги та умови їх підтримування.

16. Розкрийте суть поняття «неуважність», охарактеризуйте її різновиди та причини виникнення.
17. Розкрийте зміст понять «емоції» та «почуття», поясніть, як вони впливають на життєдіяльність людини.
18. Розкрийте зв'язок між емоціями та потребами та його значення для життєдіяльності людини.
19. Охарактеризуйте стрес як форму переживання емоцій: його джерела, стадії, ознаки. Схильність до стресу в залежності від індивідуальних особливостей психіки. Визначте основні напрямки самопомоги при гострому стресі.
20. Охарактеризуйте способи регуляції негативних емоційних станів та їх наслідки для фізичного та психологічного здоров'я людини.
21. Розкрийте зміст поняття «воля», поясніть які основні функції вона виконує, і яке значення має для життєдіяльності людини.
 22. Охарактеризуйте просту і складну вольову дію. Поясніть, як нехтування етапом усвідомленого прийняття рішення перешкоджає успішному досягненню цілей.
 23. Розкрийте зміст поняття дитячий негативізм: його природу, прояви, стратегії взаємодії з дитиною, яка демонструє негативізм.
24. Розкрийте зміст понять мотивація і мотив. Охарактеризуйте зовнішню та внутрішню мотивацію та визначте її вплив на успішність діяльності.
25. Розкрийте зміст мотивації досягнення успіху та уникнення невдачі. Визначте, як неї впливає шкільне оцінювання.
26. Розкрийте суть понять «темперамент», «індивідуальний стиль діяльності» та «індивідуальний підхід».
27. Охарактеризуйте основні типи темпераменту та визначте стратегії індивідуального підходу до кожного з них.
28. Розкрийте суть понять «особистість», «індивід», «суб'єкт», «індивідуальність». Визначте основні характеристики особистості.
29. Охарактеризуйте тривожність як рису характеру особистості: її джерела, та ознаки. Визначте ситуації, які сприяють виникненню тривожності в учнів та стратегії підтримки таких учнів.
30. Розкрийте суть поняття «здібності», поясніть їх природу виникнення і розвитку.

8.2. Питання до екзамену

Вікова психологія

1. Розкрийте суть поняття «психічний розвиток». Визначте суттєву відмінність психічного розвитку від інших видів розвитку.
2. Розкрийте закономірності психічного розвитку. Визначте роль сенситивних періодів у розвитку.

3. Визначте рушійні сили психічного розвитку.
4. Визначте фактори психічного розвитку. Поясніть, як взаємодіють біологічні та соціальні фактори в розвитку особистості.
5. Розкрийте суть поняття «вік». Поясніть, як співвідносяться різні віки: хронологічний, психологічний та соціальний.
6. Охарактеризуйте вікову періодизацію психічного розвитку за Д.Б. Ельконіним.
7. Розкрийте суть поняття «вікова криза». Визначте основні особливості вікових криз розвитку на різних етапах онтогенезу.
8. Розкрийте зміст вікових криз за Е.Еріксоном.
9. Розкрийте суть «поняття соціальна ситуація розвитку». Визначте основні особливості соціальної ситуації розвитку на різних етапах онтогенезу.
10. Розкрийте суть поняття «провідна діяльність». Визначте розвивальне значення провідної діяльності на різних етапах онтогенезу.
11. Охарактеризуйте різні погляди вчених на зв'язок між психічним розвитком і навчанням.
12. Розкрийте суть поняття «зони розвитку» за Л.С. Виготським. Поясніть, чому навчання в зоні найближчого розвитку більш продуктивне, ніж у зоні актуального розвитку.
13. Дайте загальну характеристику психічного розвитку дитини першого року життя. Визначте значення безпосередньо-емоційного спілкування для психічного розвитку немовляти.
14. Дайте загальну характеристику психічного розвитку дитини в ранньому віці (1-3 роки). Визначте розвивальне значення предметно-маніпулятивної діяльності та основні новоутворення віку.
15. Охарактеризуйте кризу 3-х років та визначте її значення для розвитку особистості дитини.
16. Дайте загальну характеристику психічного розвитку дитини дошкільного віку. Визначте роль в розвитку дитини сюжетно-рольової гри як провідної діяльності віку.
17. Охарактеризуйте головні вікові новоутворення дошкільного періоду.
18. Розкрийте суть психологічної готовності дитини до школи, визначте її основні показники.
19. Дайте загальну характеристику психічного розвитку дитини молодшого шкільного віку.
20. Визначте роль учбової діяльності як провідної для молодшого школяра.
21. Охарактеризуйте розвиток психічних пізнавальних процесів в молодшому шкільному віці.
22. Визначте особливості формування особистості в молодшому шкільному віці. Розкрийте значення взаємин з дорослими і однолітками для розвитку самооцінки молодшого школяра.
23. Охарактеризуйте соціальну ситуацію розвитку та провідну діяльність в підлітковому віці.

24. Охарактеризуйте кризу підліткового віку. Визначте характер стосунків підлітка з однолітками і дорослими та їх вплив на його розвиток.
25. Охарактеризуйте основні новоутворення у сфері пізнавальних процесів у підлітковому віці. Розкрийте специфіку та розвивальну роль учбової діяльності у підлітковому віці.
26. Визначте особливості розвитку особистості в підлітковому віці (почуття дорослості та Я-концепція).
27. Визначте причини надмірної агресивності та конфліктності сучасних підлітків. Дайте характеристику явищу «булінга» та окресліть основні способи його профілактики.
28. Розкрийте зміст, причини та особливості кризи ідентичності в юнацькому віці. Охарактеризуйте варіанти становлення особистісної ідентичності юнаків. Розкрийте психолого-педагогічні умови подолання кризи ідентичності в юнацькому віці.
29. Охарактеризуйте розумовий розвиток у ранньому юнацькому віці. Визначте значення для розвитку учбово-професійної діяльності.
30. Розкрийте суть поняття «юнацька субкультура». Визначте причини її виникнення та вплив на розвиток особистості юнака.

Педагогічна психологія

31. Розкрийте суть основних понять психології учіння: «научіння», «учіння» та «учбова діяльність».
32. Розкрийте зміст та структуру учбової діяльності.
33. Визначте параметри сформованості учбової діяльності.
34. Розкрийте роль мотивації в учбовій діяльності. Визначте види мотивів учіння та вікові особливості мотивації учіння.
35. Визначте шляхи розвитку пізнавальної мотивації учнів.
36. Навчаємість та її критерії. Індивідуальні стилі учбової діяльності.
37. Розкрийте сутність процесу навчання та визначте його психологічні механізми.
38. Охарактеризуйте основні типи навчання та їхні психологічні моделі.
39. Охарактеризуйте особистісно-орієнтоване навчання та шляхи вирішення проблеми педагогічного спілкування та гуманізації стосунків в системі «вчитель-учень».
40. Розкрийте суть поняття «неуспішність». Визначте ознаки неуспішності.
41. Розкрийте причини неуспішності та основні шляхи надання допомоги невстигаючим учням.
42. Розкрийте суть понять «виховання», «виховуваність» та «вихованість». Визначте основні критерії вихованості.
43. Охарактеризуйте основні психологічні механізми виховання. 44. Охарактеризуйте види виховних впливів та

стратегій.

45. Охарактеризуйте індивідуальний підхід у вихованні.
46. Охарактеризуйте вікові особливості виховання школярів.
47. Охарактеризуйте ознаки та причини важковиховуваності.
48. Визначте основні напрями роботи вчителя з важковиховуваними учнями.
49. Охарактеризуйте стилі педагогічного спілкування та спрогнозуйте ефективність їх реалізації у взаємодії вчителя й учнів.
50. Проаналізуйте комунікативні бар'єри, що ускладнюють педагогічну взаємодію вчителя й учнів. Сформулюйте правила продуктивного слухання у педагогічному спілкуванні.
51. Презентуйте психологічну характеристику конфлікту. Визначте основні стилі поведінки при розв'язанні конфлікту.
52. Обґрунтуйте оптимальні методи подолання конфлікту та найбільш прийнятну тактику взаємодії вчителя зі школярами-учасниками конфлікту в класі.
53. Визначте типові причини конфліктів у взаєминах учнів і вчителів. Наведіть найбільш конструктивну тактику вчителя та способи його поведінки у педагогічному конфлікті.
54. Визначте шляхи профілактики та попередження конфліктів.
55. Розкрийте сутність та структуру педагогічної діяльності вчителя.
56. Рівні продуктивності педагогічної діяльності.
57. Визначте професійно важливі якості особистості вчителя.
58. Визначте педагогічні уміння, важливі для особистості вчителя.
59. Охарактеризуйте педагогічні здібності.
60. Охарактеризуйте стилі педагогічної діяльності.

Питання прикладного характеру:

61. Визначте, яким має бути індивідуальний підхід до учня, у якого спостерігається поєднання наступних особливостей психічного розвитку: сангвінік з яскраво вираженою екстраверсією, завищена неадекватна самооцінка, низький рівень розвитку наполегливості.
62. Визначте, яким має бути індивідуальний підхід до учня, у якого спостерігається поєднання наступних особливостей психічного розвитку: сангвінік з яскраво вираженою емоційною стійкістю, висока адекватна самооцінка, низький рівень розвитку наполегливості.
63. Визначте, яким має бути індивідуальний підхід до учня, у якого спостерігається поєднання наступних особливостей психічного розвитку: холерик з яскраво вираженою емоційною нестійкістю, високий рівень особистісної тривожності, завищена неадекватна самооцінка, надмірно високий рівень мотивації досягнення успіху.
64. Визначте, яким має бути індивідуальний підхід до учня, у якого спостерігається поєднання наступних особливостей психічного розвитку: холерик з яскраво вираженою емоційною нестійкістю, завищена неадекватна самооцінка, високий рівень мотивації уникнення невдачі.
65. Визначте, яким має бути індивідуальний підхід до учня, у якого

- спостерігається поєднання наступних особливостей психічного розвитку: холерик з яскраво вираженою екстраверсією, висока адекватна самооцінка, високий рівень мотивації досягнення успіху.
66. Визначте, яким має бути індивідуальний підхід до учня, у якого спостерігається поєднання наступних особливостей психічного розвитку: флегматик з яскраво вираженою емоційною стійкістю, висока адекватна самооцінка, низький рівень внутрішньої мотивації учіння, високий рівень мотивації отримання схвалення та уникнення покарання.
67. Визначте, яким має бути індивідуальний підхід до учня, у якого спостерігається поєднання наступних особливостей психічного розвитку: флегматик з яскраво вираженою інтроверсією, адекватна самооцінка з тенденцією до заниження, низький рівень внутрішньої мотивації учіння, високий рівень мотивації отримання схвалення та уникнення покарання.
68. Визначте, яким має бути індивідуальний підхід до учня, у якого спостерігається поєднання наступних особливостей психічного розвитку: меланхолік, з яскраво вираженою емоційною нестійкістю, високий рівень особистісної тривожності, завищена неадекватна самооцінка, високий рівень мотивації уникнення невдачі.
69. Визначте, яким має бути індивідуальний підхід до учня, у якого спостерігається поєднання наступних особливостей психічного розвитку: меланхолік, з яскраво вираженою інтроверсією, адекватна самооцінка з тенденцією до заниження, високий рівень наполегливості, високий рівень мотивації саморозвитку.
70. Визначте, яким має бути індивідуальний підхід до учня, у якого спостерігається поєднання наступних особливостей психічного розвитку: меланхолік, з яскраво вираженою емоційною нестійкістю, високий рівень особистісної тривожності, занижена неадекватна самооцінка, низький рівень внутрішньої мотивації учіння, високий рівень мотивації обов'язку.
71. Визначте мотив «поганої» поведінки учня та можливі причини, що сприяли його виникненню в учня: «Третьокласник під час уроку весь час крутиться, розмовляє, за спиною вчителя блазнює, закочує очі, на перервах підставляє ніжки іншим учням, використовує неприйнятні слова, постійно підзиває вчителя до себе і просить допомогти йому, під час завдання на самостійне виконання». Опишіть типову реакцію вчителя на ситуацію та відповідь учня на неї. Визначте загальні принципи профілактики такої поведінки учня.
72. Визначте мотив «поганої» поведінки учня та можливі причини, що сприяли його виникненню в учня: «Семикласниця часто заходить в клас, коли урок іде вже хвилин десять, раптом починає причісуватися під час пояснення нового матеріалу, передає записки через весь клас, задає вчителю питання, які не стосуються теми уроку». Опишіть типову реакцію вчителя на ситуацію та відповідь учня на неї. Визначте загальні принципи профілактики такої поведінки учня.
73. Визначте мотив «поганої» поведінки учня та можливі причини, що сприяли його виникненню в учня: «Другокласник виконує вказівки вчителя дуже повільно,

- коли всі вже виконали декілька завдань, він тільки відкриває зошита і бере ручку. Проте не під час уроку учень не проявляє жодних ознак повільності, діє цілком нормально». Опишіть типову реакцію вчителя на ситуацію та відповідь учня на неї. Визначте загальні принципи профілактики такої поведінки учня.
74. Визначте мотив «поганої» поведінки учня та можливі причини, що сприяли його виникненню в учня: «Учень восьмого класу з викликом та неповагою відповідає вчителю на прохання виконати завдання. Заявляє, що не буде виконувати завдання, бо в паралельному класі таких завдань не виконують, і вчитель не може його змусити». Опишіть типову реакцію вчителя на ситуацію та відповідь учня на неї. Визначте загальні принципи профілактики такої поведінки учня.
75. Визначте мотив «поганої» поведінки учня та можливі причини, що сприяли його виникненню в учня: «Десятикласниця дивиться у вікно під час самостійної роботи, в її зошиті пусто. На запитання вчителя про те, чи не сталося чого, вона заперечно хитає головою і посміхається. На запитання, чому в зошиті пусто, відповідає, що думає. Коли вчитель з'ясовує, чи збирається учениця закінчити роботу до кінця уроку, та ствердно киває головою. Проте коли приходить час здавати роботи, в зошиті дівчини немає жодної строчки». Опишіть типову реакцію вчителя на ситуацію та відповідь учня на неї. Визначте загальні принципи профілактики такої поведінки учня.
76. Визначте мотив «поганої» поведінки учня та можливі причини, що сприяли його виникненню в учня: «Десятикласник заявляє вчителю: «Добре, що ваш предмет не потрібно здавати на ЗНО, а то б я з вами все одно нічого не вивчив». Опишіть типову реакцію вчителя на ситуацію та відповідь учня на неї. Визначте загальні принципи профілактики такої поведінки учня.
77. Визначте мотив «поганої» поведінки учня та можливі причини, що сприяли його виникненню в учня: «В присутності вчителя, який дуже цінує ввічливість, учень восьмого класу використовує лайливі слова, грубо штовхає учнів молодших класів, поза очі обзиває вчителя, якимось написав на дошці образливу лайку на його адресу». Опишіть типову реакцію вчителя на ситуацію та відповідь учня на неї. Визначте загальні принципи профілактики такої поведінки учня.
78. Визначте мотив «поганої» поведінки учня та можливі причини, що сприяли його виникненню в учня: «П'ятикласник ніколи не відповідає на запитання під час уроку, не реагує на дружні репліки вчителя на перервах. Після пояснення завдання, може навіть не відкрити підручника, а на запитання вчителя «Що не так?» реагує невизначено, уникає дивитись в очі, сповзає нижче на стільці, ніби хоче сховатися під парту». Опишіть типову реакцію вчителя на ситуацію та відповідь учня на неї. Визначте загальні принципи профілактики такої поведінки учня.
79. Визначте мотив «поганої» поведінки учня та можливі причини, що сприяли його виникненню в учня: «Учениця шостого класу постійно відкладає виконання письмових домашніх завдань на останній день або не виконує їх до кінця. Отримавши низький бал, вона зауважує, що якби не писала твір пізно в ночі і

повністю завершила б його, то оцінка була б кращою. Або, якби вона готувалася до екзамену три доби, а не одну, то отримала б «відмінно» замість «добре». Перед фізкультурою у неї часто болить живіт або голова, проте все швидко минає після уроку». Опишіть типову реакцію вчителя на ситуацію та відповідь учня на неї. Визначте загальні принципи профілактики такої поведінки учня.

80. Визначте основні правила поведінки вчителя під час здійснення термінового педагогічного втручання. Визначте помилку, якої припустився вчитель, та її наслідки: «Учень сьомого класу нецензурно лається під час уроку. Вчитель закликає учня припинити це негайно і, коли учень обурено бурмоче: «А що я такого сказав?», починає розпикати його і «читати лекцію» про чистоту рідної мови».
81. Визначте основні правила поведінки вчителя під час здійснення термінового педагогічного втручання. Визначте помилку, якої припустився вчитель, та її наслідки: «Учениця дев'ятого класу ходить по класу після дзвоника. Вчитель просить ученицю зайняти своє місце. Та погоджується, але ідучи до своєї парти, щось сердито бурмоче. Вчитель намагається з'ясувати, що саме бурмоче дівчина, проте вона сухо відказує: «Нічого». Вчитель наполягає на тому, що чув бурмотіння і вимагає повторити ясно і чітко, те що вона сказала. Учениця відповідає з сарказмом: «Я лише висловлюю свої думки у голос, ви що, проти, щоб учні думали?»
82. Визначте стратегії та техніки термінового педагогічного втручання ефективні при наступній поведінці учня: «Семикласниця часто заходить в клас, коли урок іде вже хвилин десять, раптом починає причісуватися під час пояснення нового матеріалу, передає записки через весь клас, задає вчителю питання, які не стосуються теми уроку». Обґрунтуйте свій вибір.
83. Визначте стратегії та техніки термінового педагогічного втручання ефективні при наступній поведінці учнів: «Учні четвертого класу схибулися на плюванні з трубочок/ використанні нецензурних слів/ і не піддаються ніяким виховним методам». Обґрунтуйте свій вибір.
84. Визначте стратегії та техніки термінового педагогічного втручання ефективні при наступній поведінці: «1) Учень восьмого класу з викликом та неповагою відповідає вчителю на прохання виконати завдання. Заявляє, що не буде виконувати завдання, бо в паралельному класі таких завдань не виконують, і вчитель не може його змусити». 2) Старшокласники влаштували бійку під час перерви на очах у інших школярів. Обґрунтуйте свій вибір.
85. Визначте стратегії та техніки термінового педагогічного втручання ефективні при наступній поведінці: «1) Учениця розгойдується на стільці, розхитуючи його ніжки. 2) «Десятикласник заявляє вчителю: «Добре, що ваш предмет не потрібно здавати на ЗНО, а то б я з вами все одно нічого не вивчив». Обґрунтуйте свій вибір.
86. Визначте стратегії та техніки термінового педагогічного втручання ефективні при наступній поведінці: «Учень восьмого класу використовує лайливі слова/

поза очі обзиває вчителя/ написав на дошці образливу лайку на адресу вчителя». Обґрунтуйте свій вибір.

87. Визначте стратегії та техніки термінового педагогічного втручання а також стратегії підтримки ефективні при наступній поведінці: «П'ятикласник ніколи не відповідає на запитання під час уроку, не реагує на дружні репліки вчителя на перервах. Після пояснення завдання, може навіть не відкрити підручника, а на запитання вчителя «Що не так?» реагує невизначено, уникає дивитись в очі, сповзає нижче на стільці, ніби хоче сховатися під парту». Обґрунтуйте свій вибір.

88. Визначте стратегії та техніки термінового педагогічного втручання а також стратегії підтримки ефективні при наступній поведінці: «Учениця шостого класу постійно відкладає виконання письмових домашніх завдань на останній день або не виконує їх до кінця. Отримавши низький бал, вона зауважує, що якби не писала твір пізно в ночі і повністю завершила б його, то оцінка була б кращою. Або, якби вона готувалася до екзамену три доби, а не одну, то отримала б «відмінно» замість «добре». Перед фізкультурою у неї часто болить живіт або голова, проте все швидко минає після уроку». Обґрунтуйте свій вибір.

89. Визначте, чим підтримка (як психолого-педагогічний підхід до учня) відрізняється від позитивної оцінки або похвали-порівняння.

90. Визначте стратегії подолання та профілактики шкільного булінгу.

8.3. Особливості перескладання.

У випадку отримання менше 60 балів (FX,F в ЄКТС) за результатами семестрового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання, за результатами якого має змогу набрати від 0 до 100 балів:

– надає виконані завдання самостійної роботи;

– виконує комплексну контрольну роботу за завданнями із тем усіх модулів.

У випадку отримання менше 60 балів за результатами екзамену, студент має перескласти його у визначений деканатом термін.